

บทที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจ

ดร.จิราภรณ์ บุญยั้ง

ความหมาย

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนถึง ระบบการเมือง สังคม การบริหารและการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่จะส่งผลให้สวัสดิการของประชาชนดีขึ้น ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งที่จะเพิ่มความอยู่ดีกินดีของประชาชนหรือมุ่งที่จะทำให้รายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นในระยะยาว

องค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ทรัพยากรมนุษย์
2. ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ทุน
 - ทุนขั้นพื้นฐานของสังคม
 - สินค้าทุน
4. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี
5. ขนาดการผลิต
6. ปัจจัยการผลิต

จุดมุ่งหมายของพัฒนาเศรษฐกิจ

1. เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
3. มีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ
4. มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจ
5. มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
6. มีความสงบทั้งภายในและภายนอกประเทศ
7. ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีสุขภาพแข็งแรง

ลักษณะของประเทศด้อยพัฒนา

1. รายได้ต่อกคนต่ำ
2. ขาดแคลนทุน
3. การออมมีจำนวนน้อย
4. มีช่องว่างระหว่างคนรวย-คนจน
5. ทักษะค่านิยมของสังคมและวัฒนธรรมยังล้าหลัง
ไม่อำนวยต่อการพัฒนา
6. การผลิตสินค้าเป็นขั้นปฐมภูมิ

ลักษณะของประเทศด้อยพัฒนา

7. มีการสั่งซื้อสินค้าเข้าจำนวนมาก
8. ส่งออกน้อยกว่าผลผลิตมวลรวมของประเทศ
9. มีประชากรหนาแน่น
10. อัตราการเกิดการตายสูง
11. การขยายตัวทางอุตสาหกรรมถูกจำกัดโดยขนาดและคุณภาพของประชากร การสะสมทุน ความรู้ทางเทคนิค ทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวเลขรายได้ที่แบ่งประเทศพจนากับด้อยพัฒนา ดังนี้

1. ประเทศด้อยพัฒนา มีรายได้ต่อคน ต่ำกว่า 600 ดอลลาร์ต่อปี บางทีก็เรียกกลุ่มนี้ว่ากำลังพัฒนา
2. ประเทศกึ่งพัฒนา มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 600 ดอลลาร์ขึ้นไป
3. ประเทศพัฒนาแล้ว ประชากรมีรายได้ต่อคนสูงกว่า 1,500 ดอลลาร์ต่อคนต่อปีขึ้นไป

ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประเทศด้อยพัฒนาเป็นประเทศที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะมีการปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจและสังคมให้มีความเจริญทัดเทียมกับประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว

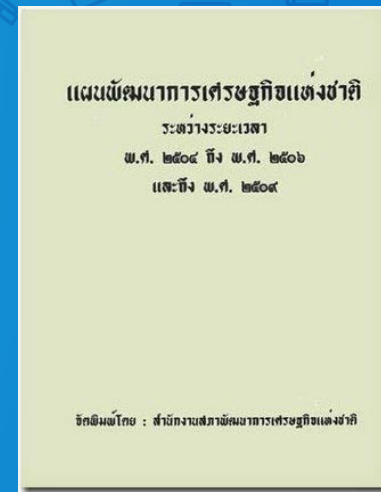
วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ยกระดับอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติและรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลให้สูงขึ้น
2. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศให้มีความมั่นคงที่สุด
3. จัดปัญหาการว่างงาน และการทำงาไม่เต็มที่
4. กระจายรายได้ไปยังประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้ได้รับรายได้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชนในชนบทให้ทัดเทียมกับประชาชนในเมือง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

เอกสารด้านนโยบายสาธารณะที่ใช้ในการกำหนด
ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันของประเทศไทย
โดยได้ประกาศใช้ฉบับแรกเมื่อ พ.ศ.2504 และ
ในปัจจุบันเรื่อยมาจนกระทั่งถึงแผนฉบับที่ 12
ในปัจจุบัน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. กรอบแนวคิด

ส่วนที่ 2. คุณลักษณะ

ส่วนที่ 3. คำนิยาม

ส่วนที่ 4. เงื่อนไข

ส่วนที่ 5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดย มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

คำนิยามของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

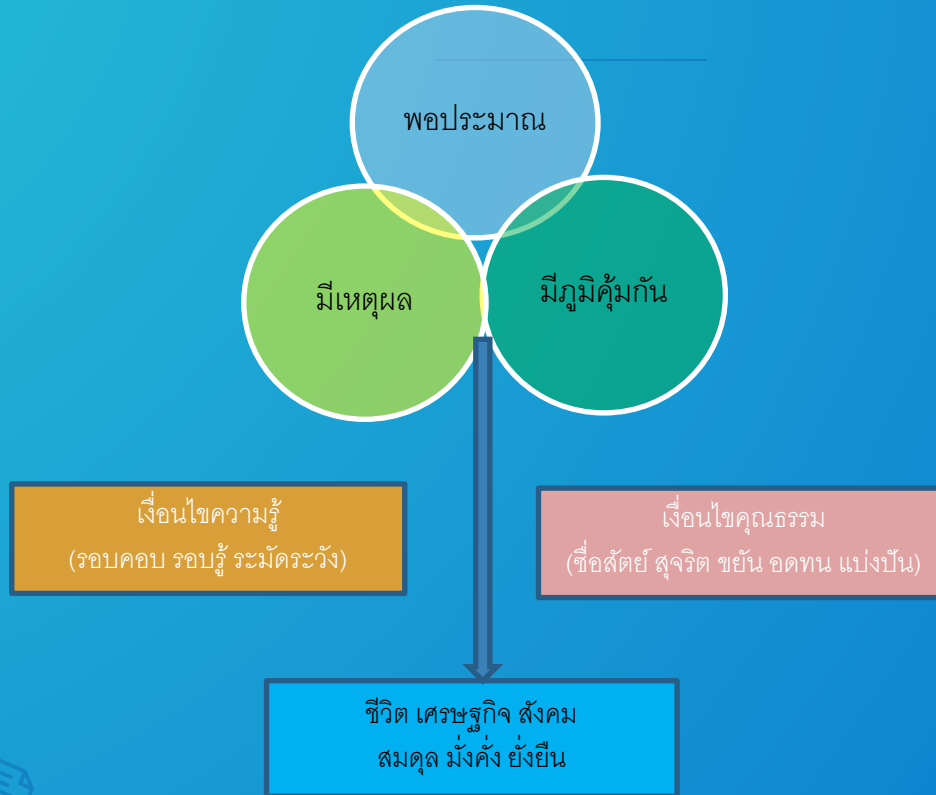
คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องของตลอดจน คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่บนระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัย ทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ
 - **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
- ● **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แผนภาพแสดงแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ตัวอย่างการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่อง การใช้พลังงานไฟฟ้า

ความพอประมาณ

- ใช้ตามความจำเป็นและคำนึงถึงคุณค่าของพลังงานไฟฟ้า
- ใช้ไฟฟ้าให้พอเหมาะกับงบประมาณและ ความสามารถของตนเองในการชำระค่าใช้พลังงาน
- ใช้ไฟฟ้าให้พอประมาณกับเวลาและสถานที่ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า

ความมีเหตุผล

- การใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด และคุ้มค่าส่งผลต่อการลดรายจ่ายของตนเอง และประเทศชาติ
- ช่วยชาติประหยัดพลังงานหากมีการใช้พลังงานไฟฟ้า อย่างมีประสิทธิภาพ
- การใช้พลังงานไฟฟ้าอย่าง เหมาะสมประหยัด ช่วยลดภาวะโลกร้อน

มีภูมิคุ้มกัน

- วางแผนในการ ใช้พลังงาน ไฟฟ้าทั้งในบ้าน โรงเรียน และสถานที่ต่าง ๆ
- ตรวจสอบคุณภาพของระบบไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความปลอดภัย
- ศึกษาขั้นตอน และวิธีการใช้ อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิด ต่างๆก่อนใช้งาน

ตัวอย่างการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

- - รู้หลักในการใช้พลังงานไฟฟ้าในครอบครัวและสถานที่ทำงาน
- - รู้วิธีการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
- - รู้คุณลักษณะ และคุณประโยชน์ของการใช้

เงื่อนไขคุณธรรม

- - ความมีวินัยในตนเอง
- - ความรับผิดชอบ
- - ความมีน้ำใจ เสียสละ เกื้อกูล

การเชื่อมโยงปรัชญาสู่ 4 มิติ

วัตถุประสงค์	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
-ลดรายจ่ายตนเองและรายจ่ายประเทศชาติหากทุกคนร่วมกันใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี และประหยัดพลังงาน	สร้างสังคมให้เข้มแข็งถ้าทุกคนร่วมแรง ร่วมใจใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดมีประโยชน์และคุ้มค่า	ลดภาวะโลกร้อนหากทุกคนร่วมกันประหยัดพลังงานไฟฟ้า	วัฒนธรรมการประหยัดเพื่อช่วยสร้างประเทศชาติให้มีภูมิคุ้มกัน

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ
จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาประยุกต์ ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและ
ยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก
ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
ความรู้และ เทคโนโลยี

การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจำนวนมหาศาล

- ในปี 2562-2564 อัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 5.83 (ติดลบ) สถานการณ์โควิด-19 มีผลกระทบ
- เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้ไทยต้องไปกู้เงินจากต่างประเทศ ทำให้ไทยเป็นหนี้จำนวนมหาศาล
- หนี้ข้างต้นเป็นที่ของภาคเอกชนเป็นส่วนมากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์หนี้ภาคเอกชน 80% หนี้ภาครัฐ 20%

การว่างงานส่งผลต่อความเครียด

การว่างงานนั้นส่งผลให้เกิดความเครียดได้ จึงทำให้ผู้คนบางส่วนหันไปพึ่งสิ่งเสพติด หรือคำสั่งผิดกฎหมายเป็นทางออก ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนจำนวนมากต้องออกจากการศึกษาเนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเงินส่งเสียเพราะว่าพวกเขาอยู่ในสภาวะว่างงาน

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหา

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- โดยมีวิธีการดำเนินการที่เรียกว่า สังคมชุมชนระหว่างประเทศ
 - คือ การร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อความสัมพันธของชาติ
- ประกอบด้วย
1. รัฐบาล
 2. องค์กรพัฒนาเอกชน
 3. องค์กรและหน่วยงานของรัฐ
 4. องค์กรที่เป็นสากลทั้งองค์กรเฉพาะด้าน

แนวทางแก้ไขปัญหาในด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ

- การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
- การทำเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมการออมของประชาชน
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ธนาคารประชาชน

- ส่งเสริมการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพ
- ส่งเสริมด้านการตลาด
- ส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์
- การส่งเสริมการท่องเที่ยว

แบบฝึกหัดบทที่ 5

- 1. ประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีรายได้ต่อหัวต่อปีเท่าไร พร้อมยกตัวอย่างมา 5 ประเทศ
- 2. ลักษณะสำคัญที่เป็นประเทศด้อยพัฒนาได้แก่อะไร พร้อมยกตัวอย่าง มา 3 ประเทศ
- 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีกี่ฉบับ เริ่มใช้เมื่อใด แต่ละแผนพัฒนาฯแต่ละฉบับใช้ระยะเวลาที่ปี

การตอบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 เริ่ม พ.ศ. 2504 – 2506

เน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ได้แก่ ถนน
ไฟฟ้า ประปา.....

ฉบับที่ 2.....ฉบับที่ 3.....ฉบับที่
4.....

-.....

ฉบับที่ 12 เริ่ม.....(เน้น **SDGs** หมายถึง
อะไร.....

ฉบับที่ 13 เริ่ม.....(เน้น **BOG** หมายถึง
.....